

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра релігієзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Дмитро НЕЛІПА

« 31 » 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗВИТОК МІСТИЧНИХ ВЧЕНЬ

для студентів

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	031 Релігієзнавство
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Релігієзнавство
спеціалізація	-
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	VII
Кількість кредитів ECTS	6
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Конотоп Людмила Григорівна, д.ф.н., професор, професор кафедри релігієзнавства

Пролонговано: на 20 22 / 20 23 н.р. Наслікова «31» 08 2022 р.
на 20 ___ / 20 ___ н.р. (_____) « ___ » 20 ___ р.

КИЇВ – 2021

Розробники: *Конотоп Людмила Григорівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри релігієзнавства*

Затверджено

« 26 » _____ серпень 2021 р.

Зав. кафедри релігієзнавства

[Signature] (Євген ХАРЬКОВІЩЕНКО)

Протокол № 1 від « 26 » серпня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року №2

Голова науково-методичної комісії _____ *[Signature]* (Ірина МАСЛІКОВА)

« 31 » _____ 08 _____ 2021 року

Тригоновано на 2022-2023 н.р. Спр. №2 від 31.08.2022
Маслікова І.І. *[Signature]*

ВСТУП

1. **Мета дисципліни** – ознайомити студентів із головними ідеями, найважливішими персоналіями і традиціями містицизму, особливостями включення різноманітних аспектів містики і містицизму в контекст світової історико-філософської традиції; сформуванню системи знань про містицизм в контексті духовної культури людства; розкрити ключові проблеми «містичного знання» від часу його зародження й дотепер.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають знати головні етапи та характеристики філософського та релігійного процесів; основні релігієзнавчі теорії та методи і методика релігієзнавчих досліджень, у т.ч. діалектичний метод, міждисциплінарний та ін.; основні релігієзнавчі поняття та категорії; основи історико-філософської теорії.
2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо нетрадиційних феноменів та явищ релігії, релігійних процесів та подій; застосовувати основні терміни, категорії, класифікації релігієзнавства в процесі аналізу новітніх релігійних і соціально-культурних явищ та процесів; виявляти сучасні тенденції співіснування різних релігій і конфесій в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу, прогнозувати перспективи їх взаємовідносин із урахуванням особливостей перебігу релігійних процесів в умовах глобалізації;
3. **Володіти елементарними** навичками наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно філософських, релігійних, культурних подій та явищ; використання іншомовних фахових релігієзнавчих інформативних джерел.

3. **Анотація навчальної дисципліни:** дисципліна *«Розвиток містичних вчень»* знайомить студентів із основами релігієзнавчих досліджень у галузі містики, містицизму та езотерики, методологією та методикою їх дослідження. Визначаються предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрями та проблематика як сучасних, так і колишніх проблем «нетрадиційного знання». З'ясовуються соціокультурні засади виникнення та особливості функціонування містики і містицизму. Розглядаються принципи аналізу філософських і релігійних проблем. Пояснюються особливості західноєвропейського й східного містичного досвіду. Послідовно розглядаються особливості модифікації поглядів мислителів кінця ХІХ – початку ХХ ст. в контексті містичного знання.

4. **Завдання (навчальні цілі)** – ознайомити студентів з особливостями та змістовними характеристиками містики і містицизму як на Сході, так і на Заході; з існуючими містичними вченнями, розкрити трансформації та модифікації містичних вчень давнини у сучасності; сформуванню у студентів навички розкриття деяких питань метафізики і теології; закріпити теоретичні знання з релігієзнавства в контексті їх використання у конкретних аналітичних дослідженнях містицизму; розкрити змістовні характеристики сучасних неорелігій і неокультів.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ФК 2. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 6. Здатність використовувати у професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку релігій світу, типологію та історичні форми релігійних традицій.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет, методи, теоретичні основи філософських і релігійних досліджень містики і містицизму	Лекція, самостійна робота	Усні доповіді, письмова контрольна робота	6
1.2	основну проблематику містицизму	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, реферат	6
1.3	принципи методології релігієзнавчих досліджень у галузі містицизму	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	10
1.4	виявляти впливи найважливіших ідей містики на сучасні філософські, релігійні, культурологічні й соціально-політичні вчення, теорії та концепції;	Лекції, самостійна робота	Підготовка доповіді, письмова контрольна робота	10
1.5	головні аспекти проблем езотерики в Україні й світі; визначати загальнокультурні контексти виникнення цього знання в конкретних філософських традиціях та способах філософування; інтерпретувати головні вчення, теорії й концепції представників езотерики	Семінари, самостійна робота	Усна доповідь, реферат, письмова контрольна робота	8
	Вміти:			
2.1	інтерпретувати та репрезентувати в ясній формі зміст та специфічні особливості містицизму; пояснити специфіку взаємодії містики й релігії	Лекції, семінари, самостійна робота	Підготовка доповіді, реферат	5
2.2	користуватися в процесі аналізу головних проблем містики і містицизму базовими знаннями з історії культури, етики, естетики та ін.;	Лекції, семінар, самостійна робота	Письмова контрольна робота	10
2.3	науково аналізувати проблеми та процеси релігійно-містичного плану в Україні, використовувати головні положення та методи	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, письмова контрольна робота	10

	гуманітарних, соціальних та економічних наук;			
2.4	готувати рекомендації та матеріали для консультацій представникам міжнародних релігійних організацій	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, реферат	10
	комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої релігієзнавчої літератури в підготовці до лекцій та семінарських занять	Семінари, самостійна робота	Підготовка доповіді, письмова контрольна робота	4
3.2	презентувати результати проведених релігієзнавчих досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	Семінари	Підготовка доповіді	10
	автономність та відповідальність:			
4.1	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених релігієзнавчих досліджень і пояснень	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, реферат	11

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результатнавивчання дисципліни	Програмні результати навчання												
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	4.1	
ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово, використовувати мову для ефективної міжкультурної комунікації.	+			+		+			+		+	+	
ПРН2. Ефективно працювати з інформацією з різних джерел, критично її аналізувати, інтерпретувати, класифікувати, систематизувати з метою розв'язання релігієзнавчих проблем.		+	+		+		+	+		+			
ПРН9. Використовувати інформаційні технології для виявлення сучасних тенденцій співіснування релігій та конфесій в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу.		+				+			+			+	

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.5), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.4); (комунікація 3.1-3.2);

(автономність та відповідальність 4.1), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** РН 1.1, 1.2, 1.5, 2.3, 2.4, 4.1, – 33 / 55 балів
2. **Самостійна робота** (Містичні уявлення стародавніх слов'ян (реферат)): РН 1.2, 1.5, 2.1, 2.4, 4.1 – 7 / 10 балів
3. **Самостійна робота** (Доповідь на тему: «Містичний простір культур: світська та містична думка (точки перетину)»): РН 1.4, 2.1, 3.2 – 8 / 15 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах) та за самостійні роботи (підготовка доповіді, реферат). Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів
- в мінімальному вимірі 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - РН 1.1, 1.3, 1.4, 1.5, 2.2, 2.3 – 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка з дисципліни
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	До теми: 1-12 протягом семестру, згідно з графіком навчальних занять. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«3» x 11 = 33	«5» x 11 = 55
Самостійна робота	До теми 4: Реферат на тему:	«7» x 1 = 7	«10» x 1 = 10

	«Містичні уявлення стародавніх слов'ян»		
	До теми 11: Підготовка доповіді на тему: «Містичний простір культур: світська та містична думка (точки перетину)»	«8» x 1 = 8	«15» x 1 = 15
Підсумкова контрольна робота	До тем 1-12	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна доповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

Доповнення / участь в дискусіях:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

1. Самостійна робота (Містичні уявлення стародавніх слов'ян (реферат)):

10-8 балів студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження

7-6 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності

5-4 балів - в цілому володіє матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну літературу, робота містить суттєві неточності

3-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в

роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

2. Самостійна робота (підготовка доповіді)

15 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження / підсумкової контрольної роботи

14-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / підсумкової контрольної роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

3. Підсумкова контрольна робота:

20-15 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження / підсумкової контрольної роботи

14-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / підсумкової контрольної роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

7.3 Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва лекції	Кількість годин
---	--------------	-----------------

п/п		лекції	семінари	С/Р
Частина перша. Становлення містики і містицизму.				
1	Тема 1. Поняття «містика», «містицизм»: особливості дослідження.	2	2	10
2	Тема 2. Джерела сучасних форм містицизму	2	2	5
3	Тема 3. Особливості аналізу герметизму, Кабали та магії.	2	2	5
4	Тема 4. Релігійно-філософський зміст теорії та практики ісіхазму.	2	2	10
5	Тема 5. Таємні окультні спільноти: історія виникнення.	4	2	10
6	Тема 6. Особливості містичних ідей в релігії. Самостійна робота №1. Містичні уявлення стародавніх слов'ян (реферат)	2	4	20
Частина друга. Головні тенденції містичних учень.				
7	Тема 7. Астрологія, алхімія і спіритизм: історія і сучасність	2	4	10
8	Тема 8. Містика, релігія, філософія, наука, етика: проблема взаємовідносин	2	2	10
9	Тема 9. Теософія і антропософія : історія і сучасність	4	2	5
10	Тема 10. Філософські та релігійні інтерпретації спіритизму.	2	2	10
11	Тема 11. Містика в сучасній культурі. Самостійна робота №2. Доповідь на тему: «Містичний простір культури: світська та містична позиції (точки перетину)»	2	4	20
12	Тема 12. Містика і психоаналіз.	2	2	5
13	Підсумкова контрольна робота	2		
	ВСЬОГО	30	30	120

Загальний обсяг 180 год, в тому числі:

Лекцій – 30 год.

Семінарських занять – 30 год.

Самостійна робота – 120 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Гудвин, Л.М. Вирус мистики / Л.М. Гудвин, Я. Полянский. - Karlovy Vary : Skleněný mústek s.r.o., 2014. - 101 с. - ISBN 978-80-87940-24-2 ; [Электронный ресурс]. - URL: <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=236477>
2. Гудінг, Д., Леннокс, Дж. Людина та її світогляд: для чого ми живемо, і яке наше місце у світі / Девід Гудінг, Джон Леннокс.– К.:Українське Біблійне Товариство, 2007. – Т.1 – 416 с.
3. Гудінг, Д., Леннокс, Дж. Людина та її світогляд: у пошуках істини та реальності / Девід Гудінг, Джон Леннокс.– К.: Українське Біблійне Товариство, 2007. – Т.2 – 376 с.
4. Гудінг, Д., Леннокс, Дж. Людина та її світогляд: у пошуках істини і реальності / Девід Гудінг, Джон Леннокс.– К.: Українське Біблійне Товариство, 2007. – Т.3 – 480 с.

5. Жиртуєва, Н.С. Компаративний аналіз містичних традицій Сходу та Заходу. / Н.С. Жиртуєва. // Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук/ Київський Національний Університет імені Тараса Шевченка, кафедра релігієзнавства. – Київ – 2009. – С. 8 – 89.
6. Конотоп Л. Г. Релігія і актуалізація духовної сутності людини / Л. Г. Конотоп // Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія. - 2014. - № 1. - С. 11-14. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnau_f_2014_1_5.
7. Конотоп, Л.Г. Ідеї «споглядання» та «любові» в ісіхазмі та світонастанові слов'янських народів. – Підготовчі матеріали до курсу «Історія слов'янської релігійної філософії». – К.: Стилос, 1977. – 18 с
8. Коплстон Фредерік. Історія середньовічної філософії https://royallib.com/read/koplston_frederik/istoriya_srednevekovoy_filosofii.html#6.8.Кримський, С.Б. Під сигнатурою Софії /С.Б.Кримський. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 367 с.
9. Кримський, С.Б. Запити філософських смислів. /С.Б.Кримський. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2003. – 240 с.

Додаткова:

1. Eliade, M. Images and Symbols: Studies in Religious Symbolism (trans. Philip Mairet),- Princeton University Press,- Princeton, 1991. –P.23 – 79.
2. Coleridge, Samuel Taylor (Coleridge, Ernest Hartley (ed.). The Poems of Samuel Taylor Coleridge./ S.T.Coleridge.- Oxford University Press. – P.34 – 78.
3. Levy-Bruhl, L. L'expérience mystique et les symboles chez les primitifs./ L. Levy-Bruhl. – Ten:Paris, 2019. – P,48 – 130.Jung, C.- G. The Gnostic Jung : Including.. —/ C.-G. Jung. - Hoboken: Taylor and Francis, 2013. — P.1 – 49.